

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2007

tijdvak 2

geschiedenis en staatsinrichting CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
  - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
  - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 52 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

De vakinhoudelijke argumenten waarvan sprake is in de algemene regel 3.3 moeten voor het vak geschiedenis en staatsinrichting afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijk verantwoorde publicaties.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Staatsinrichting van Nederland

+

Nederland en Europa

1 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat koning Willem II bang was voor (het overslaan van) een revolutie (naar Nederland).

2 maximumscore 2

Dit blijkt uit (twee van de volgende):

- couplet 1, want zij neemt geen genoegen met een leven als huisvrouw / ze wil een hoger doel bereiken.
- couplet 2, want zij is bereid om zichzelf helemaal te geven voor het leven als arts / ze wil een hoger doel bereiken.
- couplet 3, want zij heeft een universitaire studie afgerond / een doctorstitel behaald.
- couplet 4, want zij gaat als arts werken.

per juist couplet met juiste verklaring

1

Opmerking

Alleen als na de keuze voor een couplet een juiste verklaring volgt, mag een scorepunt worden toegekend.

3 C

4 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat:

- de tekenaar negatief is
- want de tekening laat zien dat de liberaal / het liberalisme de vrijheid van drukpers / grondrechten niet wil delen met arbeiders/socialisten/ andere Nederlanders

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 2 Uit het antwoord moet blijken:	
	• In bron 5, omdat arbeiders kiesrecht kregen / invloed konden uitoefenen op het politieke beleid van partijen	1
	• In bron 7, omdat arbeiders betere woonomstandigheden/woningen kregen (door de invoering van de Woningwet)	1
	<i>Opmerking</i> <i>Alleen als na een juiste keuze een juiste verklaring volgt, mag een scorepunt worden toegekend.</i>	
6	maximumscore 2	
	• bron 11	1
	• bron 13	1
7	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat de socialisten steun vroegen voor het algemeen kiesrecht (voor mannen).	
8	maximumscore 2 In bron 14 wordt grondrecht a geschonden. In bron 15 wordt grondrecht b geschonden. In bron 16 wordt grondrecht d geschonden.	
	Indien drie antwoorden juist	2
	Indien twee antwoorden juist	1
	Indien geen of één antwoord juist	0
9	maximumscore 2 a = 1 b = 3 c = 2	
	Indien drie antwoorden juist	2
	Indien twee antwoorden juist	1
	Indien geen of één antwoord juist	0
10	D	
11	maximumscore 2	
	• onderwerp b	1
	• onderwerp c	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 2

Bij bron 18 hoort taak 4.

Bij bron 19 hoort taak 3.

Bij bron 20 hoort taak 1.

Indien drie antwoorden juist

2

Indien twee antwoorden juist

1

Indien geen of één antwoord juist

0

13 maximumscore 2

• 1: het recht van initiatief

1

• 2: het recht van interpellatie

1

14 A

15 A

16 maximumscore 1

Eerst 2, dan 1 en ten slotte 3.

Opmerking

Er is maar één juiste volgorde.

17 D

De koloniale relatie Indonesië - Nederland

+

Het Indonesisch-Nederlands conflict 1945-1949

18 maximumscore 2

Bij bron 24 hoort begrip b.

Bij bron 25 hoort begrip a.

Bij bron 26 hoort begrip c.

Bij bron 27 hoort begrip d.

Indien vier antwoorden juist

2

Indien twee of drie antwoorden juist

1

Indien geen of één antwoord juist

0

19 D

Vraag	Antwoord	Scores
20	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – er worden nieuwe producten verbouwd (op Java) – de Nederlandse Handelmaatschappij brengt producten naar Nederland – er wordt (weer) winst gemaakt / er is sprake van een batig slot/saldo – 1831 valt binnen de periode van het Cultuurstelsel 	
	per juist voorbeeld	1
21	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • positief gevolg met behulp van de bron: toename van welvaart (zoals blijkt uit de toename van het zoutgebruik) / meer uitgaven textiel/landbouwwerktuigen • negatief gevolg zonder de bron: groot beslag op landbouwgronden / verhoging van de werkdruk / hongersnoden / (bestaande) herendiensten werden verzwaaard/gelegitimeerd 	1 1
22	A	
23	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toen bewondering, omdat hij veel militaire successen boekte (o.a. tijdens de Atjehoorlog) / vanwege veroveringen in Indonesië / vanwege zijn prestaties als gouverneur-generaal • Nu vaker geen bewondering, omdat er onder zijn leiding veel misstanden geweest zijn/geweld toegepast is tijdens de Atjehoorlog/de veroveringen in Indonesië 	1 1
24	B	

Vraag	Antwoord	Scores
25	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • betrouwbaar, omdat (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – de informatie (lang) na 1900 geschreven is, waardoor de schrijver wat afstandelijker/minder emotioneel over het Nederlandse beleid kan schrijven – de informatie uit een geschiedenisboek komt dat op basis van historisch onderzoek tot stand is gekomen – de schrijver zich op vele bronnen/geschiedenisboeken kan baseren die in de loop van de tijd hierover verschenen zijn • onbetrouwbaar, omdat (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – hij ‘trots’ is – de informatie uit een Nederlands boek komt / eenzijdig is – de informatie uit de tweede hand komt / geen primaire bron is 	<p>1</p> <p>1</p>
26	<p>maximumscore 2</p> <p>Bij omschrijving a hoort Indonesische groepering 2. Bij omschrijving b hoort Indonesische groepering 3. Bij omschrijving c hoort Indonesische groepering 1.</p> <p>Indien drie antwoorden juist Indien twee antwoorden juist Indien geen of één antwoord juist</p>	<p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>
27	<p>maximumscore 2</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Enerzijds regeringsbeleid uitvoeren, want hij moest de opdrachten van de Nederlandse regering uitvoeren / zorgen voor orde en rust / zorgen dat opstanden werden onderdrukt / hij was de hoogste machthebber • Anderzijds begrip tonen, want hij stond welwillend tegenover het nationalisme / de gevoelens van de Indonesische bevolking 	<p>1</p> <p>1</p>
28	<p>maximumscore 2</p> <p>Uitspraak 1 is juist. Uitspraak 2 is onjuist. Uitspraak 3 is juist.</p> <p>Indien drie uitspraken juist Indien twee uitspraken juist Indien geen of één uitspraak juist</p>	<p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>
29	<p>maximumscore 1</p> <p>Eerst 4, dan 2, vervolgens 3 en ten slotte 1.</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Er is maar één juiste volgorde.</i></p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 A

31 **maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):

- Zij hadden begrip voor een principiële weigering om religieuze of om politieke redenen.
- Zij zagen de onafhankelijkheid van Indonesië als juist/onafwendbaar.

32 **maximumscore 2**

Uit het antwoord moet blijken dat:

- Indonesië als onafhankelijkheidsdatum 17 augustus 1945 hanteert, omdat toen (na de nederlaag van Japan in de Tweede Wereldoorlog) Soekarno en Hatta eenzijdig/zonder overleg met/instemming van Nederland de onafhankelijkheid hebben uitgeroepen 1
- Nederland als onafhankelijkheidsdatum 27 december 1949 hanteert, omdat toen de (officiële) soevereiniteitsoverdracht plaatsvond / Nederland erkende dat het niet meer de baas was in Indonesië 1

Opmerking

Alleen als na de juiste datum een juiste reden volgt, mag een scorepunt worden toegekend.

33 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Minister Van Mierlo: mensenrechten, omdat de Nederlandse regering vindt dat de inwoners van Indonesië kritiek moeten kunnen leveren op hun regering (zonder dat daar strenge straffen tegenover staan) / kritiek heeft op het opleggen/het uitvoeren van de doodstraf 1
- President Soeharto: excuses, omdat hij wil dat de Nederlandse regering (eindelijk) excuses aanbiedt voor het (gewelddadige) optreden van de Nederlanders in de tijd dat Nederland de baas was 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 22 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

bron 1: naar: W. Velema, Het aanzien van ons verleden. Kroniek van de Europese wereld 1000-2000, Utrecht 2000, pag. 168.

bron 2: naar: <http://www.alettajacobs.org/fotoboek/foto2.html>

- bron 3: De eeuw van de grondwet. Grondwet en politiek in Nederland, 1798-1917, Den Haag z.j., pag. 72.
- bron 4 t/m 8: naar: Elsevier, Erfgoed. De Nederlandse geschiedenis in 100 documenten, Amsterdam 2005, pag. 71, 77, 74, 75 en 69.
- bron 9: Historisch Nieuwsblad. September 2005. Nr. 7, pag. 51.
- bron 10: Onze Lage Landen. De bewoners vanaf de ijstijd tot heden, Weert 1982, pag. 221.
- bron 11: J. Knigge, Historisch Perspectief. Wereldgeschiedenis van de 20e eeuw. Boek I 1900-1945, Barneveld 1993, pag. 154.
- bron 12: naar: Onze Lage Landen. De bewoners vanaf de ijstijd tot heden, Weert 1982, pag. 267-268.
- bron 13: naar: J. Knigge, Historisch Perspectief. Wereldgeschiedenis van de 20e eeuw. Boek I 1900-1945, Barneveld 1993, pag. 172.
- bron 14 t/m 16: L. Jordaan, Herinneringsalbum 1940-1945, Amsterdam z.j., z.p.
- bron 17: F. Behrendt, Een Europees tekenaar, Amsterdam 2005, pag. 68.
- bron 18: H. van Bree, Het aanzien van Beatrix, Utrecht 2005, pag. 150.
- bron 19: Nederlands Dagblad, Anno Domini 1982. Een jaaroverzicht in woord en beeld, Groningen 1983, pag. 48.
- bron 20: K. van Dijk e.a., Staat en macht, havo/vwo-editie, Den Bosch 1984, pag. 40.
- bron 21: naar: NRC Handelsblad, 22-06-2005.
- bron 22: fragment 1: naar: <http://home.wxs.nl/~vera0000/grdw1917.html>
fragment 2: naar: <http://home.wxs.nl/~vera0000/grdw1848.html>
fragment 3: naar: http://www.minbzk.nl/contents/pages/7430/grondwet_NL_6-02.pdf
- bron 23: naar: <http://www.volkskrant.nl/redactie/verkiezingen2003/ver-2003.html>
- bron 24 en 25: naar: L. Dalhuisen, Sprekend verleden. Een geschiedenis van de Wereld 2a, Haarlem 1980, pag. 91 en 33.
- bron 26: naar: J. Demey, Ons verleden in documenten, Lier 1974, pag. 422.
- bron 27: naar: J. de Rek, De Zeven Provinciën als wereldmacht, Baarn 1984, pag. 24.
- bron 28: naar: C. van den Berg, Indië verloren, merdeka! Nederland en de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd, Rijswijk 1996, pag. 9.
- bron 29: naar: J. de Rek, Nederland in opbouw, Baarn 1985, pag. 93.
- bron 30: naar: J. de Rek, Nederland in opbouw, Baarn 1985, pag. 95.
- bron 31 en 32: naar: A. Algra, Dispereert niet. Twintig eeuwen historie van de Nederlanden, Franeker 1983, pag. 306.
- bron 33: eigen bezit Cito/Cevo.
- bron 34: naar: J. de Jong, Taakboeken voor het technisch onderwijs. Geschiedenis 3, Groningen 1969, pag. 108.
- bron 35: a en c: naar: J. Goedhart, Histo-Speciaal 23, Zutphen 1987, pag. 22.
b: naar: J. van Goor, De Nederlandse Koloniën, Den Haag 1997, pag. 280.
- bron 36: naar: J. Woltjer, Recent verleden, de geschiedenis van Nederland in de twintigste eeuw, Amsterdam 1992, pag. 171.
- bron 37: naar: R. Cools, De 20e eeuw in authentiek geluid, plaat 4, Amsterdam z.j.
- bron 38: K. van Weringh, Indische waarheden, Spotprenten uit een (de) koloniale tijd, Den Haag 1995, pag. 38.